

1. Aanleiding tot Buurttuinderij Hof van Heer

Hof van Heer is begin 2020 geïnitieerd door Jo Willems en Jan van Opstal, tuinontwerpers van de Heerenhof aan de Veldstraat. Zij brachten een groep mensen bij elkaar om samen een buurttuin te starten op de plaats van de voormalige ezelweide aan de Rijksweg, vlakbij het verzorgingshuis Croonenhoff van Envida.

Dit stuk land lag al enige tijd leeg en is eigendom van Woningstichting Servatius.

Buurttuinderij 'Hof van Heer' kreeg het in bruikleen voor onbepaalde tijd met als opdracht van Servatius om aan het perceel een maatschappelijk invulling te geven. Er is een gebruiksovereenkomst opgesteld met de initiatiefnemers Jan van Opstal en Jo Willems.

Zo zagen de initiatiefnemers een kans een sociaal en groen buurtproject te ontwikkelen om meer levendigheid, schoonheid en betrokkenheid in de buurt te krijgen.

2. Locatie

Buurttuinderij Hof van Heer ligt ingebed tussen de Veldstraat, de Rijksweg en het Vroendaalpad in de wijk Heer in Maastricht. De aangrenzende wijken zijn Vroendaal, Eyldergaard en De Heeg (21.000 inwoners). Vanwege de centrale ligging worden deze vier wijken betrokken bij dit sociale en groene buurtproject. De grootte van het perceel is 2250 m² en grenst aan het Kloosterpark Opveld (een IVN-project) en verzorgingshuis Croonenhoff van Envida. Tevens liggen in de buurt vier basisscholen (BS De Perroen, BS De Kring, KC De Vlinderboom, KC Suringar) en een school voor voortgezet onderwijs (Porta Mosana). De Buurttuinderij is het hele jaar opengesteld voor de buurtbewoners.

3. Doelen en thema's

In maart 2020 startte een groep van 8 deelnemers. Deze is inmiddels uitgegroeid tot meer dan 35 leden die actief betrokken zijn bij de ontwikkeling van de Hof van Heer. Naast het actief tuinieren is de opzet dat er verschillende activiteiten georganiseerd worden voor en met de buurt.

Bij de Hof van Heer geloven we in de verbindende kracht van samenwerken in een tuin, het pure tuinieren. Weten en vooral ervaren hoe groente en fruit zich ontwikkelen van zaadje tot voedsel op je bord en dit alles delen door de Hof open te stellen voor anderen.

We zien een meerwaarde in een groenplaats dicht bij de stad, vlakbij de mensen én met een esthetische waarde. De idealen van ecologisch tuinieren worden nagestreefd: zorg voor de aarde, zorg voor de mens en eerlijk delen. Samen tuinieren, samen werken, samen oogsten, samen delen, samen leren en elkaar zodoende beter leren kennen is de missie. We geven dit vorm door een 'moestuin-plus' waar veel te zien en beleven valt, waar jong en oud samen werken, leren en waar een brede diversiteit aan groente, fruit en bloemen wordt verbouwd. Een ontmoetingsplek in de buurt die elke leeftijd aanspreekt en tot actie aanzet.

Dat is de sociale oogst van de Buurttuinderij Hof van Heer.

a. Sociale doel: meer buurtbetrokkenheid generen

De oude 'dorpsput' is het centrum van de tuin als symbolische ontmoetingsplek voor iedereen die de Hof van Heer bezoekt voor activiteiten, ontspanning of recreatie.

Inmiddels is er een meer comfortabele kapschuur gebouwd waar we kennis en ervaringen delen of gewoon een praatje maken.

Om de buurtbetrokkenheid te stimuleren werken we samen in de tuin (zaaien, verzorgen, oogsten en delen), is er in het seizoen elke zaterdagmiddag een markt en geven we rondleidingen. Verder organiseren we voor de buurt culturele activiteiten en diverse workshops. Ook nodigen we mensen uit de buurt uit om mee te helpen de tuin door te ontwikkelen en op orde te houden.

b. Ecologische doel: biodiversiteit en duurzaamheid bevorderen, voedsel dicht bij de mens brengen

“Vergroot je weerbaarheid, kweek je eigen voedsel. Zo kom je dicht bij een rechtvaardigere, gezondere, gelukkigere samenleving en een planeet waarmee we nog even verder kunnen. Goed eten is lokaal, kleinschalig, biologisch.” (Carolyn Steel)
Belangrijkste doelstellingen van stadslandbouw: verkort de voedselketen, vergroot de bewustwording rond de herkomst van voedsel en bevordert de cohesie in de wijk.

c. Ruimtelijke kwaliteit vergroten in de vier wijken

Buurttuinderij Hof van Heer is een lust voor het oog door de cirkelvormige vormgeving van de moestuinen in combinatie met andere componenten zoals de paddenpoel, de voedselrand en de fruitbomen.

De Hof zorgt ook voor een veiligheidsgevoel door meer actie en aanwezigheid in de buurt. Een onbenutte ruimte is waardevol ingericht en geeft een nieuwe kijk op stadsontwikkeling. De Hof van Heer is een onderdeel van en sluit aan bij het historische Kloosterpark ‘Opveld’.

d. Educatieve doel: kennis vergaren en kennis delen

Door het gezamenlijke tuinieren verbinden we verschillende leeftijdsgroepen met elkaar, het is een plek die elke leeftijd aanspreekt. Kinderen spelen en wroeten in de tuin, ouderen werken, genieten en ontmoeten elkaar in de Hof van Heer. Er zijn regelmatig workshops voor volwassenen: ecologisch tuinieren, wekken en fermenteren, kransen maken en hoe ontwerp je een pluktuin. Kennis wordt overgedragen van oud op jong en energie overgedragen van jong op oud.

e. Economische doel: het produceren en verkopen van duurzaam geproduceerd voedsel met bevordering van het welzijn en de gezondheid

Dit vloeit logisch voort uit de ecologische en sociale doelen en zo kunnen we middelen genereren om weer nieuw zaaigoed te kopen en de waterrekening te betalen. Tijdens het seizoen is er wekelijks op zaterdag een kleine markt waar we onze eigen teelt verkopen en kennis delen. Het aanbod bestaat uit groente en fruit, vers en geconserveerd. Honing, jam, augurken etc. Plantjes voor in de eigen tuinen. Advies over wat je wel, maar ook vooral niet moet doen als beginnende tuinier. En gezellig samenzijn.

f. Doelgroepen Buurttuinderij Hof van Heer

De Buurttuinderij verbindt een diversiteit aan mensen uit vier verschillende wijken. Het is een gezonde en activerende ontmoetingsplek voor jong en oud. We onderscheiden de volgende doelgroepen:

- Buurtbewoners
- Ouderen die wonen in Zorginstelling Croonenhof van Envida
- Buurtwoonkamer ‘Sjeuf Aon’
- Kinderen in het Primaire en Speciale Onderwijs
- Jongeren in het Voortgezet Onderwijs en Voortgezet Speciale Onderwijs
- Statushouders die in de vier wijken wonen

- Deelnemers dagbesteding Zorginstellingen w.o. Stichting Mondriaan en StichtingAgapé
- Mensen met dementie: Maastricht en Heuvelland
- Studenten Universiteit Maastricht – onderdeel Match

4. De rechtsvorm en bestuur

De rechtsvorm van Buurttuinderij Hof van Heer is de Stichting “Hof van Heer” (bij de Kamer van Koophandel onder de naam Heerenhof, KvK-nummer 41078974). Het bestuur bestaat uit de voorzitter, de secretaris, de penningmeester en twee bestuursleden (tot een maximum van vijf). Binnen de organisatie zijn nog verschillende taken en werkgroepen te onderscheiden zoals communicatie en werving, representatie, netwerkonderhoud, fondsenwerving, ruimtelijke, financiële en materiële facilitering. Voorgaande taken kunnen gedelegeerd worden aan leden of derden buiten de organisatie.

5. De leden

De leden van de Hof van Heer zijn verantwoordelijk voor hun eigen moestuin die ze meestal met twee personen delen. Daarnaast zijn ze gezamenlijk verantwoordelijk voor de overige onderdelen van de Hof zoals de Paddenpoel, de Toekomstborder of de Voedselrand.

Een deelnemer kan er ook voor kiezen om verantwoordelijk te zijn voor een specifiek tuindeel zoals de Kapschuur of de Kruidentuin, dit kan eenmalig zijn of structureel, individueel of als groep.

Ook zijn er diverse ad hoc-klussen zoals zaaien, stekken, tuinonderhoud, grasmaaien, snoeien, het bewerken van de composthopen, wieden, schilderwerkzaamheden, opruimen, reparaties enz.

Elke woensdagmiddag is er een inmiddels hechte groep deelnemers die vooral veel werk verzetten in de gemeenschappelijke tuinonderdelen.

Er is een professionele moestuincoach die de vrijwilligers begeleidt en workshops verzorgt over ecologisch moestuinieren.

Daarnaast zijn er de feestelijke activiteiten die invulling vragen van diverse taken zoals de ontvangst, bardienst, markt, rondleidingen, catering, keukenhulp, afwasser enz.

En verder is iedereen welkom in de Hof van Heer. Om lid te worden komen in eerste instantie de buurtbewoners in aanmerking maar andere Maastrichtenaren kunnen ook meedoen. We streven naar een zo divers mogelijke samenstelling. De leden betalen naar draagkracht een bepaald bedrag per jaar. Dit bedrag wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur. Als lid onderteken je een intakeverklaring.